

MŪSU PASTOGĖ

Eina nuo 1949 Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina – Price \$1.50 2005.11.23 Nr. 46 (2965)

“Sūkurio” koncertas Sydnėje

Šių metų lapkričio 6 dieną Sydnėjaus Lietuvių Klube įvyko Sydnėjaus jaunesniųjų tautinių šokių grupės “Sūkurys” koncertas, į kurį susirinko pilna salė žiūrovų. Programa buvo įdomi, įvairi ir linksma.

Sauliaus Kazlauskio nuotraukoje (viršuje) – šoka jaunieji sūkuriečiai.

Vytautas Donėla Lietuvos įvykių apžvalga

Aukšti karininkai lankosi Irake

Lapkričio 15 d. Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vadovs brig. gen. Arvydas Počius su jį lydinčiais karininkais išvyko į Iraką, kur Dani-

jos bataliono stovykloje Basros priemiestyje susitiko su Danijos kariuomenės Saumos pajėgų vadu. Jis susitiko su LITCON-6 kariais ir britų vadovaujama štabe, įsikūrusiame Basros mieste, tarnaujančiais lietuviais karininkais. Šiuo metu tarptautinėse operacijose dalyvauja apie 260 Lietuvos karių, didžioji dalis – Irake ir Afganistane. JAV vadovaujamoje karinėje operacijoje Irake šiuo metu dalyvauja jau penkios Lietuvos misijos.

53 karių būrys LITCON-5 iš Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotojo pėstininkų bataliono tarnauja Danijos bataliono sudėtyje prie Basros. Lenkijos atsakomybės rajone 49 karių LITDET-4 būrys iš Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono tarnauja Lenkijos divizijos sudėtyje Al Hila mieste. Nepaisant gana dažnų išpuolių, kol kas nė vienas Lietuvos karys šių misijų metu nebuvo sužeistas ir nežuvo. Šiuo metu 11 iš 27 operacijoje dalyvavusių valstybių jau pasitraukė iš Irako, dar trys planuoja savo karius išvesti iki metų pabaigos. Lietuvius karius atitraukti pirm laiko nenumatoma, nors Seime jau to reikalauja kai kurie nariai.

V. Uspaskich ragina Prezidentą

Darbo partijos pirmininkas Viktor Uspaskich ragina Prezidentą V. Adamkų kuo greičiau išreikšti aiškią poziciją dėl valstybėje vyrančio chaoso, jo manymu,

destabilizuojančio Vyriausybės bei viso Seimo darbą. “Prezidentas jau seniai turėjo išsakyti savo poziciją dėl esamos padėties valstybėje. Negaliu suprasti, kodėl tai nėra padaryta. Juk akivaizdu, kad ši situacija yra peržengusi bet kokias ribas”, – sako V. Uspaskich. Jis teigia, kad V. Adamkus turi būti moralinis autoritetas Lietuvos žmonėms, privalantis pakankamai reaguoti į Lietuvoje vykstančius politinius procesus. Įtampa Seime kilo valdančiajai daugumai atmetus siūlymą sudaryti laikinąją komisiją Premjero šeimos verslo reikalams tirti.

Mokyklų atnaujinimui – daug milijonų

(ELTA). Vyriausybė per trejus metus šalies mokyklų atnaujinimui numato skirti 257 mln. litų. Pagal bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir mokymo priemonių 2006-2008 m. atnaujinimo programą bus renovuoti ir atnaujinti mokykliniai baldai 100 bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų, ne mažiau kaip 200 mokyklų bus aprūpintos šiuolaikinėmis mokymo priemonėmis. “Mokyklų išlaidos šilumai, energetiniams ištekliams yra gana didelės ir nuolat auga, todėl Švietimo ir mokslo ministerija pasiūlė programą, kurios pagrindiniai tikslai yra atnaujinti mokyklų pastatus ir pritaikyti juos informacinėms ir kitoms technologijoms, gerinti mokymosi sąlygas, atnaujinti suolus, aprūpinti naujomis mokymosi priemonėmis”, – pažymėjo švietimo ir mokslo ministras Remigijus Motuzas. Įgyvendinus programą pastatai bus apšiltinti ir taupys šilumą, elektros energiją, bus užtikrintos sveikos ir saugios mokinių mokymosi ir ugdymo sąlygos. Taip pat mokyklos bus aprūpintos šiuolaikiškais mokymo priemonėmis. Mokytojai bus apmokomi naudoti modernias technologijas, taikyti šiuolaikiškus, aktyvius mokymo būdus ir metodus.

Nukelta į 2 psl.

Prezidentas prašomas tildyti skandalą

Premjeras Algirdas Brazauskas tikisi, kad skandalą dėl jo šeimos verslo reikalų sutvarkys Prezidentas.

Premjeras tokią viltį išreiškė po susitikimo su Valdu Adamkumi, tačiau neatskleidė, kokių veiksmų gali imtis Prezidentas. Prezidentas taip pat susitiko su Seimo Pirmininku Artūru Paulausku, su kuriuo irgi kalbėjosi apie visuomenėje ir Seime tvyrančią įtampą.

“Prezidentas kaip valstybės vadovas gali žengti žingsnius, kurie iš tikrųjų padės nutildyti vieną kartą šitą betvarkę ir chaosą, kuris yra dirbtinai suformuotas Lietuvoje”, – pareiškė A. Brazauskas po lapkričio 15 d. Prezidentūroje vykusio susitikimo su Prezidentu. Tačiau jis neatskleidė jokių pasitarimo su Prezidentu detalių: “Mes aptarėme šiuos dalykus, aš manau, kad Prezidentas priims sprendimą”.

A. Brazauskas taip pat sakė gerbiąs Seimą, tačiau, pasak jo, ne komisijos vykdo Lietuvoje teisingumą. Paklaustas apie galimą atsistatydinimą Premjeras tarė: “Kodėl jūs taip pamanėt? Ar labai norėtumėte? Visam kam ateis laikas”.

Seimo Pirmininkas A. Paulauskas pas

Prezidentą apsilankė pirmas. Jis teigė su Prezidentu kalbėjęs apie tai, kaip pašalinti įtampą, kaip būtų galima atkurti rimtį, ramybę, kiek įmanoma sumažinti konfrontaciją. “Akivaizdu, kad trūksta atsakymo opozicijai, trūksta kalbėjimo”, – sakė Seimo Pirmininkas. A. Paulauskas mano, kad visuomenė turėtų išgirsti atsakymus į ją dominančius klausimus dėl Premjero A. Brazausko šeimos verslo veikalo. Tačiau, jo nuomone, tam nebūtinai reikia kurti laikinas tyrimo komisijas, nes, anot A. Paulausko, yra ir kitų formų.

Po to, Prezidento atstovė spaudai Rita Grumadaitė paaiškino, kad “Prezidentą domino Seimo Pirmininko ir Premjero nuomonė apie susidariusią situaciją ir kokius jie mato kelius bei būdus išspręsti susidariusią įtampą. Prezidentas ketina tęsti tokius susitikimus”.

Vėliau Prezidentas susitiko su Seimo opozicijos lyderiu Andriumi Kubiliumi. Opozicijos lyderis Prezidentui siūlė siekti, kad patsai A. Brazauskas pasiprašytų Seime sudaryti tyrimo komisiją. Tokiu būdu, tyrimo komisija Premjerui būtų ne “užmesta”, bet sukurta jo paties iniciatyva.

Premjero bėdų atgarsiai

Seimui atmetus siūlymą, kad būtų sudaryta komisija Premjero šeimos verslui tirti – po to, kai anksčiau jau tokia komisija buvo pritarta – visuomenėje ir spaudoje kilo daug nepasitenkinimo. Pasitaręs su Premjeru, Seimo Pirmininku, opozicijos lyderiu ir 8 ministrais, Prezidentas V. Adamkus lapkričio 17 d. paragino atitinkamas institucijas teisiškai įvertinti visas kylančias problemas dėl Premjero šeimos verslo. Televizijoje Prezidentas pareiškė:

“Prieš metus prisiėmiau atsakomybę, paskirdamas Algirdą Brazauską Lietuvos Ministru Pirmininku. Šiandien matydama aklavietę, į kurią patekome, (...) raginu, kad

Valstybės turto fondas, Valstybės kontrolė, Specialiųjų tyrimų tarnyba ir kitos teisinės ir kontroliuojančios tarnybos nedelsiant panaudotų visas įstatymų suteiktas galias ir įvertintų kilusių problemų teisinius aspektus. Savo ruožtu Premjerą A. Brazauską raginu viešai ir atvirai atsakyti į visuomenei rūpimus klausimus.”

A. Brazauskas kalbės per TV lapkričio 29 d., ir atsakys į pasirinktus klausimus.

Kaip praneša BNS ir “Lietuvos rytas”, akivaizdžiai krito A. Brazausko reitingas. Pagal vėliausią “Vilmorus” apklausą, jo veiklą palankiai vertino tik 27.2% respondentų, nepalankiai – 54.8%. □

Užsakymai K. Brazauskienės viešbučiui

Lietuvos žiniasklaidoje nuskambėjo žinios apie užsakymus, kuriuos Kristinos Brazauskienės vadovaujamas viešbutis “Crowne Plaza Vilnius” (buvusi “Draugystė”) yra gavęs iš LR ministerijų.

Iš Seime gautų atsakymų paaiškėjo, kad Vyriausybės institucijos ne kartą naudojosi A. Brazausko žmonos Kristinos ir jos sūnaus valdomo viešbučio “Crowne Plaza Vilnius” paslaugomis, o didžiausią užsakymų dalį sudarė Žemės ūkio ir Ušienio reikalų ministerijų teikti užsakymai. Užsakymų skaičiumi neatsiliko ir Vyriausybės Kanceliarija. Viešbučiui teiktų vyriausybinių užsakymų vertė šiemet sudarė daugiau nei 150,000 litų. Daugiausiai už paslaugas yra sumokėjusi Žemės ūkio ministerija ir jai priklausančios institucijos. Pvz., šių metų gegužę už tarptautinės “AgroBalt-2005” parodos svečių apgyvendinimą ir priėmimą ŽŪM viešbučiui sumokėjo daugiau nei 42,000 litų.

Vidaus reikalų ministro Gintaro Furmanavičiaus pasirašytame atsakyme teigiama, kad 2005 - 2006 metais, ministerija sudarė sutartis su 20 viešbučių, tarp jų ir su

UAB “Draugystės” (“Crowne Plaza Vilnius”) viešbučiu. Pagal šią sutartį viešbutyje dažniausiai buvo maitinami ar apgyvendinami užsienio delegacijų nariai.

Iš 80 šiemet Užsienio reikalų ministerijos (URM) organizuotų renginių 6 buvo surengti K. Brazauskienės viešbutyje. Šių renginių – daugiausia tarptautinių konferencijų – vertės URM nenurodo.

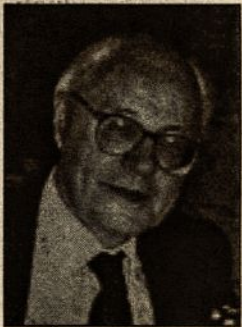
Kultūros ministerijai pavaldi nacionalinė filharmonija už užsienio orkestro muzikantų apgyvendinimą Vilniaus festivalio metu “Crowne Plaza Vilnius” viešbučiui sumokėjo 20,000 litų.

Apie 20,000 litų už paslaugas viešbučiui yra sumokėjusi ir Vyriausybės kanceliarija. Daugiausiai – per 11,000 litų – šiuo atveju kainavo šių metų kovą rengti pietūs Premjero A. Brazausko vardu Lenkijos Prezidento Aleksandro Kvasnevskio ir jo žmonos garbei.

Sveikatos apsaugos ministerija už rugsėjį surengto forumo narkomanijos problemoms aptarti dalyvių apgyvendinimą premjero žmonos valdomam viešbučiui sumokėjo apie 14,000 litų. □

Vytautas
Patašius

Trumpai iš visur

♦ Lapkričio 14 d. Kremiaus rūmuose Maskvoje Uzbekistano prezidentas Islam Karimov ir Rusijos prezidentas Vladimir Putin pasirašė karinę sutartį. Abi valstybės galės naudotis kartiniais

įrengimais viena kitos teritorijose. Iki šių metų gegužės mėnesio sukilimo Andijan mieste Uzbekistanas buvo artimas JAV sąjungininkas. Nuo 2001 m. JAV turi savo karines bazines Uzbekistane, palengvinant susisiekimą su Afganistanu. Santykiai tarp abiejų valstybių staiga pablogėjo, kai JAV protestavo dėl žiaurių priemonių, Uzbekistano naudojamų užgniaužti neramumus. Kariuomenė šaudė į neginkluotus protestuojančių žmonių minias. Liepos mėn. Uzbekistano pareikalavo, kad JAV išsikraustytų iš karinių bazių per šešis mėnesius.

♦ Uzbekistano Aukščiausias Teismas nuteisė 15 asmenų kalėti dėl bandymo nuversti vyriausybę. Jiems paskirtos bausmės nuo 14 iki 20 metų kalėjimo. Jungtinių Tautų Aukštoji Žmogaus Teisių įgaliojinė Louise Arbour pasmerkė teismo sprendimą ir pareikalavo, kad nuteistiesiems būtų duota galimybė apeliuoti. Teismo procesas priminė garsiąsias Sovietų Sąjungos parodomąsias bylas. Visi 15 kaltinamųjų prisipažino „visiškai kaltais“, kai kurie iš jų net prašė sau mirties bausmės.

♦ Lapkričio 15 d. buvo paskelbti rugsėjo mėnesį pravestų Afganistano parlamento rinkimų rezultatai. Tarptautinius stebėtojus maloniai nustebino moterų kandidatų surinktų balsų skaičius. Žinant Taliban valdymo metais visišką moterų išjungimą

iš visuomeninės veiklos, naujoji Afganistano konstitucija garantuoja moterims 25% vietų parlamente. Balsus suskaičiavus paaiškėjo, kad iš 249 parlamento narių Žemoosiuose rūmuose bus 68 moterys – virš 27%.

♦ Lapkričio 15 d. JAV valstybės sekretorė Condoleezza Rice išgavo iš Izraelio vyriausybės svarbią nuolaidą palestiniečiams. Pasienio perėjimo punkto tarp Egipto ir Gazos ruožo kontrolė bus patikėta palestiniečiams. Izraelis sau pasilieka tik veto teisę uždrausti sienos perėjimą netinkamiems asmenims. Jie seks perėjimo punktą iš toli, televizijos kameromis, kartu su palestiniečiais kolegomis. Tinkamai įrengtas Rafah perėjimo punktas turėtų būti atidarytas žmonių judėjimui nuo lapkričio 25 d. Buvo susitarta pradėti naujo Gazos uosto statybą. Šiame uoste susisiekimą Izraelis kontroliuos irgi tik iš tolo, stebėdamas jį per televizijos kameras.

♦ Lapkričio 16 d. Kinijos vyriausybė paskelbė, kad ji kovos prieš paukščių gripo epidemiją, paskiepydama individualiai kiekvieną krašte auginamą vištą, antį ar žąsį. Kiniečių laukia milžiniškas darbas, nes krašte nuolat laikoma 5.2 milijonų naminių paukščių, gi kasmet dar užauginama ir suvartojama kiti 14 milijonų paukščių.

♦ Irake kasdieniniai teroristiniai sprogiškai pareikalauja daugybės gyvybių. Daugelis jų atspindi įtampą tarp sunitų ir šiitų musulmonų. Lapkričio 18 dieną Khanaqin mieste per penktadienio vidurdienio maldas į dvi didžiausias mečetas įėjo du savižudžiai teroristai ir susisprogdino, užmušdami virš 80 maldininkų. Atskubėjusiai policijai pavyko suimti dar nespėjusį susisprogdinti trečią teroristą.

♦ Lapkričio 20 d. Beidžinge apsilankęs JAV prez. George Bush tarėsi su Kinijos prez. Hu Jintao ekonominiais klausimais.

Vilnius – 2009 m. Europos sostinė

(ELTA). Europos Sąjungos Švietimo, kultūros ir jaunimo Taryba lapkričio 14 d. oficialiai pranešė apie Vilniaus skelbimą Europos kultūros sostine. Briuselyje posėdžiavusi ši Europos Sąjungos Taryba nusprendė Lietuvos sostinę Vilnių ir Austrijos miestą Linz nominuoti 2009 metų Europos kultūros sostinėmis.

Pasak Briuselyje viešinio LR kultūros ministro Vladimiro Prudnikovo, sulaukus oficialaus Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos atitinkamo dokumento, Vilnius pradės pagrindinius parengiamuosius darbus. Bus suformuota Ministro Pirmininko vadovaujama valstybinė komisija,

steigiama viešoji įstaiga programai „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ koordinuoti, programų taryba bei pradėta projektų atranka. „Mes džiaugėmės ir nuširdžiai dėkojame sulaukę Europos Tarybos ir Europos Parlamento sprendimo, kuris suteikė mums galimybę pirmiems iš naujų ES narių dalyvauti šioje europinėje programoje ir prisistatyti Europai, kaip kultūrą puoselėjanti tauta. Neabejojame, kad Vilnius – naujosios ES narės sostinė – yra visiškai pasirengęs senąją europinės kultūros tradiciją susieti su dabarties iššūkiais ir yra pasirengęs atlikti darbą maksimaliai gerai“, – sakė kultūros ministras. □

Lietuvos operai – 85

(ELTA). Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras šventė Operos savaitę, skirtą Lietuvos operos 85-mečiui paminėti. Lapkričio 16-20 dienomis teatre buvo surengta penkių per pastaruosius penkerius metus pastatytų geriausių spektaklių, traukiančių dėmesį Lietuvos ir užsienio kompozitorių, režisierių, dirigentų ir dainininkų vardais, retrospektyva.

Lietuvos profesionaliosios operos istorijos pradžia laikoma 1920 metų gruodžio 31-oji, kai Kauno Valstybės teatre įvyko pirmojo operos spektaklio – Giuseppe Verdi operos „Traviata“ – premjera. Joje pagrindinę Alfredo partiją

atliko tenoras Kipras Petrauskas.

Jubiliejinę Operos savaitę pradėjo Richardo Wagnerio opera „Skrajojantis olandas“.

Kiti jubiliejiniai savaitės spektakliai buvo: „Rigoletto“ (Giuseppe Verdi), „Žydė“ (Jacques Halevy), „Likimo galia (La Forza del Destino, Giuseppe Verdi), „Lokys“ (Bronius Kutavičius). Operose dainavo garsiausi Lietuvos ir keli užsienio solistai.

Lapkričio 29 – gruodžio 4 dienomis Nacionalinis operos ir baleto teatras rengia baleto savaitę, skirtą Lietuvos baleto 80-mečiui. □

Į Afganistaną – nauja karių grupė

(ELTA). Lapkričio 16 d. Rukloje į Afganistaną buvo išlydėta antroji Goro provincijos atkūrimo grupė (PAG-2). Kariai pakeis nuo vasaros pradžios Goro provincijos atkūrimo grupės misijoje Čagčarane tarnavusius karius. „PAG-2 kariai turės užtikrinti susisiekimo galimybes oro transportu, koordinuoti vietinių gyventojų aprūpinimą, toliau rinkti informaciją ir palaikyti ryšius su krašto žmonėmis“. Anot Krašto apsaugos ministerijos pranešimo, antrosios misijos kariams teks prisitaikyti prie sudėtingų oro sąlygų – gruodžio mėnesį Afganistane prasidės žiema. Šiam regionui būdingas sausas žemyninis oras, šaltasis laikotarpis būna gana atšiaurus, iškrenta daug sniego, dideli temperatūrų skirtumai. Žiemos metu keliai ir kalnų perėjos gali būti užpustytos, todėl

pagrindinė susisiekimo priemonė – orlaiviai. PAG stovykla dislokuota šalia Čagčarano oro uosto, kurio funkcionavimą, naudodamiesi amerikiečių specialiąja technika, užtikrins Lietuvos kariai. PAG-2 kariai aprūpinti žiemine apranga, dykumų lauko uniforma, iš Lietuvos bus gabenama papildoma šilta patalynė, žieminiai drabužiai ir avalynė, planuojama įsigyti papildomos įrangos transporto priemonėmis. Antrojoje grupėje kartu dalyvaus ir 34 savanoriai iš Krašto apsaugos savanorių pajėgų. Bus papildytas medikų padalinys – į misiją išvyks 9 karo medikai, kurie pakeis 4 specialistus. Pagrindinės PAG užduotys – stiprinti JAV remiamos Vidurio Afganistano valdžios įtaką Goro provincijoje ir padėti vietinėms saugumo struktūroms kurti saugią aplinką ir stabilumą. □

Lietuvos įvykių apžvalga

Atkelta iš 1 psl.

Lietuvoje veikia 1500 bendrojo lavinimo, 70 valstybinių profesinių mokyklų, 5 aukštesniosios žemės ūkio mokyklos, vykdančios profesinį mokymą.

Mokyklose – vis daugiau dėmesio kompiuteriams

Aktyviausiai per pamokas informacines technologijas naudojančių mokytojų grupė Lietuvos pedagogams padės išmokyti naudotis naujomis galimybėmis mokant vaikus ir rengiantis pamokoms. Programą, kurios tikslas – išplėsti šiuolaikinių technologijų naudojimą mokyklose, inicijavo Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kartu su informacinių technologijų bendrove „Microsoft Lietuva“. „Skaitmeninės technologijos šiandien kuria naujas darbo vietas, keičia darbo organizavimo principus, kelia griežtus reikalavimus profesiniam pasirengimui. Labai svarbu, kad mūsų mokyklos galėtų ir norėtų priimti modernios visuomenės iššūkius, tarp jų ir gebėjimą mokytis visą gyvenimą, nepriklausomai nuo to, kuo dirbtumei, kokį išsilavinimą turėtumei. Mokyti naujovių kitus, nuolat mokantis jų pačiam – tikro vadovo savybė, – sakė „Microsoft Lietuva“ atstovas. Lietuvos savivaldybių duomenimis, per informacines ir telekomunikacines technologijas per pamokas jau naudojo 35% pedagogų.

Gyvenimas blogėja?

Spalio mėnesį daugiau nei pusė – 53% – Lietuvos gyventojų manė, kad reikalai Lietuvoje iš esmės krypta į blogąją pusę. Mažesnis dalis – 45% – apklaustųjų atsakė, kad, jų nuomone, reikalai Lietuvoje pastaruoju metu gerėja.

„Baltijos tyrimų“ duomenimis, per mėnesį pastebimi tik šioke tokie pokyčiai – 1% padaugėjo optimistų ir 2% sumažėjo pesimistų. Bet palyginti su situacija prieš metus, tuomet gyventojų vertinimai buvo priešingi – 57% padėti Lietuvoje vertino teigiamai ir tik 41% respondentų tada teigė, kad reikalai blogėjo.

Didžiausi pesimistai yra vyresni nei 50 metų žmonės. 61% jų mano, kad reikalai krypta į blogąją pusę. Panašiai teigė ir 60% apklaustųjų, gyvenančių kaime, bei 66% respondentų, atstovaujančių gyventojų grupėms, kurių šeimos mėnesio pajamos yra mažesnės nei 600 litų.

Lietuviai nusikalsta Ispanijoje

Kaip praneša „Respublika“, Lietuvos ambasados specialusis policijos attache Ispanijoje vyresnysis komisaras Eugenijus Užinskas iš Madrido vėl išvyko į Almerijos provinciją, kur itin gausi lietuvių bendruomenė. Čia pareigūnas talkina keliuose policijos tyrimuose, susijusiuose su lietuvių nusikaltimais. Vienas jų – lapkričio pradžioje įvykdyta įžūli žaibiška vagystė iš elektroninių prekių parduotuvės Almerijos centre, kai pavogtu visureigiu keturi vyrai naktį pramušė parduotuvės stiklines duris ir mikliai susikrovė įvairius elektroninius prietaisus. Nusikaltėliai paspruko, bet vieną, kuris užgaišo kišdamas į maišą televizorių, policijai pavyko sučiupti. Paaiškėjo, kad tai – panevėžietis Vidas Petraitis. Su įkalčiais įkliuvęs lietuvis suimtas. Nors jis neišdavė savo bendrininkų, policija neabejoja, kad ir šie – iš Lietuvos.

Rengiant apžvalgą naudotas Lietuvos spauda, ELTA, BNS, LGITIC ir „Bernardinai“.

Bibliotekų ir muziejų vertybės perkeliamos į interneto atmintį

Senąją Lietuvos spaudą ir rankraščius, dailės kūrinius, tekstilės pavyzdžius, svarbius archyvinis dokumentus greitai bus galima susirasti interneto virtualioje bibliotekoje. Jai kurti Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka gavo 13.3 mln. litų iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Nacionalinė biblioteka numatė suskaitmeninti daugiau kaip 3.3 mln. publikuotų dokumentų.

Interneto atminties paslaugomis nemokamai galės naudotis Lietuvos ir užsienio vartotojai, kuriems nereikės vykti į muziejus, archyvus, bibliotekas susipažinti su itin vertingais dokumentais – jie bus pasiekiami per virtualią biblioteką.

Numatomos sukurti sistemos pagrindą sudarys jau funkcionuojanti Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) infrastruktūra, jungianti per 70 mokslinių ir viešųjų bibliotekų.

Perkelti į virtualią erdvę numatoma senąsias lietuviškas knygas (1547-1863), spaudos draudimo laikotarpio spaudą (1864-1904), XVI-XVII a. Lietuvos lotyniškas knygas, XVI-XVIII a. Lietuvos knygas lenkų kalba, lietuvišką periodinę

spaudą iki 1940 metų, 1918-1940 m. Lietuvos Respublikos teisės aktus ir kitus oficialius dokumentus. Archyvai projekto vykdymo laikotarpiu numatė suskaitmeninti Romos Katalikų bažnytinės gimimo, santuokos ir mirties metrikų aktų knygas (1599-1930 m.).

Be šių dokumentų, taip pat bus skaitmeninami rankraščiai ir archyviniai dokumentai, atspindintys Lietuvos socialinių sluoksnių ar bendruomenių tapatumą: pergamentai, Lietuvos evangelikų reformatų sinodo fondas (1413-1438 m. dokumentai), Mažosios Lietuvos istorinių aktų rinkinys ir kt. Vykdydami šį projektą archyvai yra numatę suskaitmeninti 180,000 dokumentų.

Muziejai skaitmenins grafikas, akvarelės, liaudies grafikos darbus, fotonegatyvus ir pozityvus, skaidres, kuriose užfiksuoti istorinės, meninės fotografijos eksponatai, taip pat žemėlapius, piešinius, brėžinius, bonistikos, sfragistikos, tekstilės objektus ir tapybos darbus.

Iš viso muziejai numatė suskaitmeninti beveik 100,000 kultūros paveldo objektų. □

Bendruomenės baruose

„Dainos“ akompanuotojas – į konkursą Ispanijoje

Praėjusį penktadienį (lapkričio 11 d.) po repeticijos „Dainos“ choristai surengė išleistuves savo akompanuotojui Voicekui (tikras vardas Wojciech Wisniewski, bet aš ir toliau jį vadinsiu taip kaip jis chore šaukiamas). Jis išvyksta į tarptautinį pianistų konkursą Ispanijoje. Jį laimėjęs Voicekas aplankys artimuosius Lenkijoje ir vėl grįš į Sydnėjų.

Pasivažišius gausiomis suneštinėmis vaišėmis ir šampanu, choro tarybos pirmininkė Danutė Ankienė pasakė trumpą kalbą ir Voicekui choro vardu įteikė atvirutę bei (atrodo, kad visai nekuklia) dovanėlę (grynais). Kad Voicekas laimės, rašau ramia sąžine, nes to jam linkėjo Danutė, o altai ir sopranai prižadėjo už jo sėkmę melstis (tiesa, pats Voicekas sakė, kad bus laimingas, jei bent pateks į antrą turą).

Beje, tai jau antras tarptautinis konkursas, kuriame jis dalyvauja – dar mokydamasis Varšuvoje jis dalyvavo Šopeno konkurse ... Vilniuje (į antrą turą tada nepateko).

Pastebimai susijaudinęs Voicekas padėjo susirinkusiems už gerą darbą, jam teikiama pagalba ir globą. Jis sakė su „Daina“ jaučiasi saugus, žino, kad choras visada jam padės.

Praėjusį gegužį Voicekui suėjo 24 metai, gimęs Lenkijoje. Sulaukęs 8-ių, tėvų verčiamas pradėjo skambinti. Pianino nekentė. Tačiau netrukus geros mokytojos

dėka pasiryžo šiam instrumentui paskirti visą savo gyvenimą.

Beje, mokykloje jis dainavo chore. Per ketverius metus baigęs 6 klases, išvyko studijų testui į Varšuvos Šopeno vardo Muzikos Akademiją. Ten jį grojant išgirdo pianino profesorius iš Sydnėjaus Muzikos Akademijos ir pasiūlė toliau lavintis Australijoje.

Voicekas tuo pasiūlymu pasinaudojo 2003 metais. Netrukus „susidūrė“ su

lietuviams – draugas, turėjęs akompanuoti „Dainai“ Canberroje, kai paprašė jį paduoti. Voicekas koncertui pasirengė per 3 dienas. Nuo to laiko sunku įsivaizduoti „Dainą“ be Voiceko, o Voiceką be „Dainos“.

Išleistuvių dalyviai prisiminimui nufotografavo, o prieš išsiskirstydami dar sugiedojo Voicekui „Ilgiausių metų“.

Tekstas ir nuotrauka
Musės Antsienaitės

Nuotraukoje (iš kairės) sėdi: Giedrius Dryža, Pranas Andriukaitis, Ida Barilienė, Onutė Kapočienė, Birutė Aleknaitė, Voicekas (Wojciech Wisniewski), Albina Liutackienė, Nijolė Jurksaitienė, Lilė Gaidžionienė, Audrey Gatehouse. Stovi (iš kairės): Jonas Barila, Stasys Norvilaitis, Jonas Abromas, Antanas Kramilius, Garry Penhall, Vytautas Stasiūnaitis, Vincas Binkis, Myles Ormsby, Megan Dunn, Darius Gakas, Jadvyga Dambrauskienė, Kęstas Protas, Danutė Ankienė, Ričardas Bukis, Viktoras Ratkevičius, Nata Liutikaitė, Vilija Burneikytė, Aldona Kulbokienė, Jadvyga Burokienė, Danutė Svaldenienė, Nijolė Chan, Janina Kalgovienė.

Neįprastas atsisveikinimas

Vytautas Doniela

Persikraustant Sydnėjaus Lietuvių Klubui – nors ne iš karto į naujas patalpas – iškilo savotiška problema. Per keliolika ar daugiau metų vienas iš Klubu kambariukų tapo beveik sausakimšai pripildytu sandėliu, pilnu įvairiausių Australijoje leistos lietuviškos spaudos. Kadaise tokia spauda glaudėsi pas patriotiškai nusiteikusius tautiečius – savų laikraščių bei žurnalų prenumeratorius. Tačiau laikas daro savo: kas buvo vertinga, net emociškai brangu vyresniajai Australijos lietuvių kartai, vis mažiau lieka suprantama antrai ir trečiai generacijai. Išties, dar gerai, kad vyresniems nueinant Amžinybėn, kai kur susikaupusi lietuviškoji spauda nėra paprasčiausiai išmetama, bet kartais atgabenama į tokį lietuviybės centrą kaip Klubas, – nes, sakoma, „ten kas nors žinos, ką su ja daryti“.

Klubui persikraustant, teko apgalvoti ir to sandėlio likimą. Uždaviny buvo patikėtas „Mūsų Pastogės“ leidėjams, būtent LB Spaudos Sąjungos Valdybai. Sandėlio turtus apžiūrėjęs, sprendimas buvo realistiškas: atrinkti visų Australijoje leidžiamų ar leistų laikraščių pilnus ar nepilnus komplektus ir juos pasiųsti Išeivijos Institutui, esančiam prie Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune. Šis adresatas buvo parinktas sąmoningai: jau keliolika metų išeivija (tik čia, tiek kituose žemynuose) Lietuvai skirtas knygas bei spaudą iš įpratimo siunčia (centrinei) Mažvydo Bibliotekai Vilniuje – nors šiek tiek nukeliauja ir į mažesnes gimtųjų vietų bibliotekas. Tačiau kaip tik todėl Mažvydo Bibliotekoje susikaupia ir daug dubletų. Bet jau keleri metai Kaune, prie Vytauto Didžiojo Universiteto, yra sukurta Išeivijos Institutas, kurio pirminis tikslas – išeivijos studijos, o tuomi ir specifiskai išeiviškosios medžiagos kaupimas. Kadangi ankstyvieji Instituto rėmėjai buvo JAV lietuviai, jame kol kas daugiausia medžiagos yra iš JAV (koksai milžiniškas lobis ten yra vien Kviklio archyvas!). Spaudos iš Australijos – beveik nėra. Tai-

gi, siuntomis iš čia bus užpildyta didelė Instituto spraga.

Nuostabu, su koku didžiuliu kiekiu teko susidurti darant atranką minėtame Sydnėjaus Lietuvių Klubu sandėlyje. Išsiuntimui atsirado pilni (ar beveik pilni) komplektai visų trijų laikraščių: „Mūsų Pastogė“, „Tėviškės Aidai“, „Australijos Lietuvis“. Taip pat labiau riboto tiražo, bet irgi ilgokai ėjusieji žurnalai „Švyturys“, „Pėdsekis“, „Baltic News“. Pagaliau ir daug įvairių, dabar beveik užmirštų, vietinių biuletenių, kuriuos leido Canberros, Newcastlio, Adelaidės ir kitos ALB Apylinkių Valdybos. Išeivijos Instituto archyvistų orientacijai buvo įdėti ir abu Australijos Lietuvių Metraščių tomai. Viso susidarė 275 kilogramai, supakuoti vienuolikoje dėžių, kurios bus nugabentos iki pat Instituto durų. Atrinkimo, pakavimo ir išsiuntimo darbą atliko LB Spaudos Sąjungos Valdybos nariai Vytautas Patašius, Vytenis Šliogeris, Anskis Reigys, Vytautas Doniela.

Ar netapo nuskriaustas ALB Archyvas Adelaidėje, kurį daug metų rūpestingai ir savo laisvalaikio negailėdamas prižiūri Viktoras Baltutis? Tikriausiai ne, nes iš patirties matyti, kaip savą spaudą mėgo ir tebemėgsta išeivija. Dabar, kai vyresnieji (ar mažiau besuprantanti jaunoji karta) dažnai labiau rūpinasi „kam tą viską atiduoti“, komplektus sudaryti dar nėra sunku. Todėl kol dar ne per vėlu, tegul Australijos lietuvių spausdintas žodis – kuris yra tarsi Tėvynės meilės gyvasis kūnas – tenukeliauja kaip tos ištikimybės liudininkas ir į pačią Lietuvą. O kartu tai savotiška parama, ištis kultūrinis įnašas lietuvių tautos archyviui – vargu ar Lietuvoje bus buvę sukaupia tiek medžiagos apie toli gyvenusią ar gyvenančią tautos dalį.

Šia proga tenka nukrypti truputį į šalį. Būtina prisiminti, kad vienas nepaprastai svarbus darbas dar neatliktas. Nors turime du puikius Australijos Lietuvių Metraščių tomus (už kuriuos didelė padėka ir pagarba jų redaktoriams Juozui Almiui Jūragiui ir Viktorui Baltučiui bei jų ben-

Malonu ir gera, kai aplanko draugai!

Taip jautėsi Lietuvių Sodybos gyventojai Angelė Montvidienė netikėtai sulaukusi svečių. Tai buvo jos seni, mieli draugai – Zita ir Pranas Andriukaičiai su savo dukterėčiomis – Angelė Bakšiene ir Vitalija Jodeliene. Šios dvi jaunos lietuvaitės neseniai atvyko iš Lietuvos paviešėti pas dėdę Praną. Jos labai susidomėjo ir susižavėjo Sodyba ir nuoširdžiais sodybiečiais. Be abejo, joms buvo įdomu ir nuostabu vidury lapkričio matyti žydinčias ponios Montvidienės rozes bei kitų gėlių – augalų gausybę. Kita žemės pusė, kitoks ir

lapkritis! Sodybos seniūnė Onutė Dobbs ir pati Angelė aprodė dailiuosius Sodybos darželius, tvarkingus, jaukius sodybiečių butus, o Vytautas Vaitkus viešnioms iš Lietuvos prisiminimui padarė gražių nuotraukų.

Angelei Montvidienei buvo miela susipažinti su jos artimų draugų Andriukaičių giminaitėmis. O Praną Andriukaitį, gražiabalsį „Dainos“ dainininką, pažįsta ne tik Sodybos gyventojai, bet ir visi Sydnėjaus lietuviai.

Kaimynė

Nuotraukoje iš kairės: priekyje – Angelė Bakšienė, Vitalija Jodelienė ir Nijolė Jankutė-Užubalienė. Stovi – Pranas Andriukaitis, Zita Andriukaitienė ir Angelė Montvidienė prie Angelės gėlių krūmo.

Vytauto Vaitkaus nuotrauka.

draugijoms), dar žūt būt reikia ir Australijos lietuvių istorijos anglų kalba. Tai – lietuvių įsiamžinimas pačios Australijos istorijoje, bet dar labiau įamžinimas tų – tiek dabartinių, tiek tėvų, tiek senelių – kurių širdyse degė lietuviškoji ugnis ir

kurie, kai jiems nebuvo vietos savame krašte, savo pasiaukojimu šiame žemynė sukūrė šauniai gyvybingą lietuvišką salą. Tą užmiršti ir nepalikti rašytinio paminklo – būtų nedovanotina, žemo lygio klaida.

Astronominis turtuolis – Lietuvos žydas

Prieš kelias dienas paaikškėjo, kad vienas turtingiausių pasaulio žmonių – milijardierius Roman Abramovich yra žydo tremtinio iš Tauragės sūnus.

Bet pasaulyje jau plačiai žinoma, kad prieš dvi savaites pardavęs Rusijos naftos bendrovę „Sibneft“ už 13.7 mlrd. JAV dolerių, 39 metų Roman Abramovich tapo antru turtingiausiu Didžiojoje Britanijoje gyvenančiu žmogumi.

Jis yra ir Rusijos Čiukčių nacionalinės apygardos gubernatorius. Bet be didelio vargo jis galėtų tapti ir Lietuvos piliečiu. Tai numato įstatymas, apibrėžiantis prieškarį gimusių Lietuvos piliečių vaikų, anūkų ir proanūkių teises.

Milijardieriaus Romano seneliai Nachmanas ir Taibė Abramovičiai prieš tremtį buvo turtingi – Tauragėje turėjo tris pastatus bei žemės, o dabartinėje Eržvilko seniūnijoje, Užakmenų kaime, – beveik 27 ha žemės, nors patys ir neūkininkavo.

N.Abramovičius buvo prekybininkas, turėjo viešbutį, valgyklą, sandėlį, skalbyklą. Nė vienas šių namų neišliko. Viešbutis buvo įkurtas Bažnyčių ir Respublikos gatvių sankirtoje dviejuose pastatuose. Gyvenamasis namas stovėjo Jūros gatvėje. Prieš karą N.Abramovičiaus pastatai buvo įvertinti daugiau negu 100,000 litų.

R.Abramovičiaus tėvas Aronas Volfas Abramovičius gimė 1936-ųjų vasario 5-ąją Tauragėje. Iki 1921-ųjų Abramovičiai gyveno Eržvilke.

Tauragėje prieš Antrąjį pasaulinį karą gausiai gyveno žydų. Jidiš kalba jis buvo vadinamas Tavrik. Čia gyveno apie 5,000 žydų ir 11,000 lietuvių. Tauragėje buvo keturios sinagogos, žydų progimnazija, žydų mokykla ir pradinė religinė mokykla, žydų liaudies bankas.

Iki šiol tauragiškiai iš garsių žydų dažniausiai minėjo po Atgimimo pagarsėjusio verslininko Beno Gudelio tėvą Leoną. Į tremtį L.Gudelis ir jo šeima buvo išvežta kartu su Abramovičiais 1941-ųjų birželį.

Tauragėje gimęs 76 metų finansininkas

Roman Abramovich.

Simonas Fainbergas gerai prisimena saulėtą šiltą 1941-ųjų birželį, kai žmonės buvo grūdami į vagonus vežti į Sibirą. Tuomet jis bėgęs į stotį atsisveikinti su savo mokyklos draugais, tarp jų ir Čigoniuku pramintu A.Abramovičiumi, dabartinio milijardieriaus dėde.

S.Fainbergo tikinimu, jau po savaitės jis labai gailėjosi, kad jo šeima nebuvo ištremta kartu su kitais, nes prasidėjo karas ir teko bėgti į Rusiją.

79 metų advokatas Grigorijus Fišas, gimęs ir užaugęs Tauragėje, irgi prisiminė, kad prasidėjus karui vietos žydai niūriai kalbėjo: „Turtuoliams visada sekasi – juos išvežė vagonuose, o mes turime bėgti“.

Kokia Romano praeitis?

Savo verslą Roman Abramovich pradėjo Rusijoje prekiaudamas džinsais ir gamindamas plastikinius žaislus. Viena pirmųjų rimtų jo verslo sričių buvo prekyba restauruotomis padangomis ir asmens sargybinių paieška.

Tremtinių iš Lietuvos vaikas buvo apsiukrus – jis steigdavo bendroves ir taip pat greitai jas likviduodavo, kad gautų kuo didesnę pelną, mokėdamas kaip galima mažiau mokesčių.

1995 metais jau tapęs milijonieriumi Roman Abramovich vieno Rusijos pareigūno jachtoje susipažino su vienu didžiųjų oligarchų Borisu Berezovskiu. Draugystė su šiuo didžiulę įtaką Kremliuje turėjusiu asmeniu buvo lemtinga: R.Abramovičius buvo priimtas į milijardierių klubą.

Iš pradžių litvako anūkas paslaugiai griežė antruojų smuiku ir dėl to tapo pagrindiniu Boriso Berezovskio partneriu privatizuojant Rusijos naftos įmonę „Sibneft“. Tačiau vėliau ši bendrovė perėjo į R.Abramovičiaus rankas ir tapo pamatu jo būsimiems milijardams.

Dabartinis Roman Abramovich šiuo metu yra laikomas turtingiausiu Rusijos žmogumi ir įeina į penkiasdešimties turtingiausių pasaulio žmonių sąrašą. Be kito turto, milijardierius turi tris jūrines jachtas ir daug mažesnių laivų. Visos jachtos turi po nedidelį povandeninį laivą, kuris naudojamas magnetinėms minoms aptikti. Dvieiose jachtose yra po 2 sraigtasparnių kilimo ir leidimosi aikštelės, įrengta raketų gynybos sistema. Jo privačių lėktuvų parke – „Boeing 737“ ir „Boeing 767“, kuriuo jis gali keliauti ištaigingiau negu Amerikos prezidentas George W. Bush.

Londonė Abramovičių šeima gyvena viename prabangiausių rajonų – Belgravia. Jo šešių aukštų namas yra vertinamas maždaug 25 milijonais svarų (1 svaras – 5.1 lito, apie 2.4 austral. dol.).

Netoli Londono jis turi rūmus, kurių kaina – maždaug 20 mln. svarų. Neseniai už daugiau negu 2.5 mln. svarų sterlingų R.Abramovich šalia „Chelsea“ klubo įsirengė milžinišką sporto kompleksą su plaukimo baseiniais, fitneso studija, sauna ir kėgline. Ten yra trys polo žaidimo laukai, teniso aikštynai, kartingų trasa, šaudykla, tvenkinys su upėtakiais, parkas su arklidėmis, kuriose laikoma 100 žirgų, sraigtasparnių kilimo ir leidimosi aikštelė.

Pasaulinės finansų spaudos teigimu, šiuo metu R.Abramovich vadinamas daugiausia grynų pinigų turinčiu Didž. Bri-

tanijos gyventoju ir antruojų pagal turtus. Šimet ji iš absoliutaus turtuolio sosto (7.5 milijardo svarų) nustumė indų kilmės britų plieno magnatas Lakshmi Mittal (14.8 milijardo svarų). Bet pagal asmeninį turtą R.Abramovich gerokai lenkia britų karalienę Elizabeth II.

2003-iaisiais populiarius vakarinius Londono dienraštis R.Abramovich buvo išrinkęs Metų žmogumi. Taip buvo įvertintas milijardieriaus indėlis vedant į viršūnę „Chelsea“ futbolo klubą. R.Abramovich jį investavo apie 250 mln. svarų. Dabar šis klubas – Anglijos čempionas ir vienas stipriausių klubų Europoje. Beje, tarp Didžiosios Britanijos futbolo komandų savininkų Lietuva minima vis dažniau.

Neseniai buvusio Lietuvos žydo laikrodininko sūnus 76 metų milijardierius Malcolm Glazer įsigijo futbolo klubą „Manchester United“. Šį klubą prižiūrėti jis pavedė trims iš penkių savo sūnų – Avram, Bryan ir Joel, kuris tapo ir klubo prezidentu.

O kitas Lietuvos verslininkas, Ūkio banko prezidentas Vladimiras Romanovas šiais metais įsigijo kontrolinį Edinburg „Hearts“ futbolo klubo akcijų paketą.

Jei norėtų, Roman Abramovich lengvai galėtų tapti Lietuvos Respublikos piliečiu. Ar galėtų jis susigrąžinti savo protėvių turtą?

Savo tauragiškio senelio turtų milijardieriui Romanui susigrąžinti nepavyktų. Kompensacija už neišlikusius pastatus jau sumokėta Maskvoje gyvenančiam jo tėvo vyresniajam broliui Abramui Abramovičiui, tapusiam Lietuvos piliečiu 1996 m. Čiukčių apygardos gubernatoriaus dėdei Abramui Abramovičiui taip pat paskirtas 15 arų sklypas Tauragėje kaip kompensacija už tėvo turėtą sklypą. Prieš porą mėnesių žemėtvarkininkai jam išsiuntė raginimą registruoti šią nuosavybę.

Abramas Abramovičius, kaip tremtinys, įtrauktas į eilę gauti kompensaciją ir už kitą savo tėvų sklypą. Jo brolis Leiba, užauginęs anksti tėvų netekusį R.Abramovičių, savo pretenzijų į nekilnojamąjį turtą Tauragėje atsisakė lietuviškai parašytame pareiškime, o A.Abramovičius 15 arų sklypą Ramovės gatvėje ketina parduoti. Dabar jo kaina gali siekti apie 80,000 Lt. (Pagal „L. r.“)

Su euru – geriau ar blogiau?

Gintaras Sarafinas, Vilnius

Euro įvedimo Lietuvoje klausimas jau aplipęs gausybe įvairių spekuliacijų: kiekviena pusė manipuliuoja sau parankiais euro įvedimo privalumais ar trūkumais, vardičia tikrus ar išsigalvotus pavyzdžius ir taip dar labiau sujaukia žmonių protus.

Iš esmės tiek euro šalininkai, tiek priešininkai sutaria tik vienu klausimu – kad Lietuvoje labai stinga informacijos apie tai, kuo tas euras geresnis nei litas. Taip pat neabejojama, kad aktyvią euro informacinę kampaniją reikėtų pradėti ne 2006 m. vasarą, kaip yra numatęs Euro įvedimo komitetas, o jau dabar. Tiesa, Lietuvos banko valdybos pirmininkas Reinoldijus Šarkinas tikina, jog informacinė kampanija vyksta jau dabar, tik ji nėra labai aktyvi. Intensyvi ir galinga informavimo akcija bus pradėta iš ES viršūnių sužinojus, kad Lietuvai jau tikrai leidžiama prisijungti prie euro 2007 m. sausio 1 d.

Na, o kokios šiandien žmonių nuomonės apie euro įvedimą? Kažkokios nesusiformavusios. Jie baiminasi, jog įvedus eurą brangs visos prekės ir paslaugos. Tokius nuogastavimus dar labiau pakursto į viešumą lendantys euro priešininkai. „Įvedus eurą kainos didėjo ir Vokietijoje, ir Prancūzijoje, ir Olandijoje, ir kitose ES

šalyse, didės ir pas mus. Štai jums pavyzdys – prieš euro įvedimą Suomijoje ir Švedijoje kainos buvo panašios. Vėliau Suomija eurą įsivedė, o Švedija ne, ir šiandien matome rezultatą – suomiai važiuoja apsipirkti į Švediją, nes ten viskas pigiau. Taigi ir Lietuvoje įvedus eurą viskas brangs, ir gana stipriai. Paminėsite mano žodį, duonos kepalas kainuos penkis dabartinius litus“, – gąsdina Nepriklausomybės Akto signataras Kazimieras Uoka.

Reinoldijus Šarkinas šias pranašystes vertina kaip klidesius: „Šie gąsdinimai nelogiški. Kainas lemia ne valiuta, o konkurencija. Vienintelis įmanomas kainų pasikeitimas gali būti tik dėl apvalinimo, bet jis tikrai nebus didelis. Taip pat norėčiau nuraminti, kad vos tik sužinosime, jog mums leidžiama įvesti eurą, bus priimti įstatymai, numatantys priemones, kaip suvaldyti situaciją ir neleisti nepagrįstai didinti kainų“.

Seimo biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Jonas Lioginas pritaria, jog ES senbuvėse įvedus eurą prekių ir paslaugų kainos padidėjo 0.2%, o ne keletą kartų, kaip kai kurie gąsdina. „Ar jūs pastebite, kad euro priešininkai pasitelkia vienintelį euro įvedimo trūkumą – galimą kainų kilimą, kuris tikrai bus nedidelis. Bet jie nutyli, kad privalumų esama kelerio-pai daugiau“, – sako jis. „Esminis privalumas, kad mes laimėsime pasitikėjimą tarp kitų valstybių ir užsienio investuo-

tojų. Visi puikiai supranta, kad jei valstybei leidžiama įvesti eurą, vadinasi, ji patikima, jos ekonomika stabili, saugios investavimo sąlygos. Todėl Lietuva turėtų sulaukti daugiau užsienio investicijų (kurių dabar sulaukia tikrai nedaug) – tai nulemtų naujų darbo vietų kūrimą ir gyvenimo lygio kilimą.“

Dar vienas euro įvedimo privalumas – sumažės valiutos keitimo išlaidos. Kaip paaikškėjo, Lietuvos bankai iš valiutos keitimo operacijų kasmet uždirbdavo per 80 mln. Lt (iš eurų keitimo – 30 mln. Lt). Pasak A.Butkevičiaus, įvedus eurą vėl turėtų rasti akstinas taupyti pinigus, nes žmonės įsitikins, jog atsiranda stabilumas, pinigų reformos baigėsi, euras gana pastovus. Taip pat turėtų išnykti įvairių rinkų iškraipymai, subliūkti nekilnojamojo turto kainų burbulai.

Seimo nariai atkreipia dėmesį, kad 2007 m. eurą įvesti pasiūlyta toli gražu ne visoms naujosios ES narėms, o tik Lietuvai, Estijai ir Slovėnijai, todėl šia puikia galimybe reikia pasinaudoti, juo lab kad dabar tiek vidiniai, tiek išoriniai veiksniai tam palankūs ir Lietuva tikriausiai atitiks vadinamuosius Maastrichto kriterijus. Problemų gali kilti tik dėl infliacijos rodiklio, tačiau mažėjant degalų kainoms jau galima lengviau atsipūsti.

Pasak J.Liogino, įvedus eurą Lietuvos gyventojai didelio šoko ir frustracijos patirti neturėtų, nes kai kuriuose prekybos centruose jau dabar kainos rašomos eurai.

Buvusio vyriausiojo euroderybininko,

dabar Seimo nario Petro Auštrevičiaus teigimu, žmonės galima būtų nuraminti ir dėl galimo kainų padidėjimo: „Mes galėtume pasinaudoti kitų valstybių patirtimi. Tarkime, Austrijoje buvo priimtas įstatymas, jog tris mėnesius iki euro įvedimo ir tris mėnesius po to negalima didinti kainų. Kitos valstybės susiderėjo su verslininkais bei prekybininkais ir taip išvengė didelio kainų kilimo. Taigi ir Lietuva kainų didėjimo riziką gali susimąžinti iki minimumo“.

Na, o A.Butkevičius apibendrindamas priduria, kad, be visų kitų uždavinių, kuriuos reikėtų atlikti prieš įvedant eurą, per ateinančius metus būtina dar padidinti pensijas, socialines išmokas ir minimalų darbo užmokestį. „Po euro įvedimo aš prognozučiau ne prekių, o paslaugų pabrangimą, bet tik todėl, kad didės paslaugų teikėjų darbo užmokesčiai“, – sako jis.

Pagaliau, kaip galvoja patys žmonės? Neseniai „Baltijos tyrimai“ pravedė tokią apklausą: **Kaip jūs vertinate tai, kad Lietuvoje vietoje lito bus įvestas euras?**

Atsakė: Palankiai 45%
Nepalankiai 40%
Nežino, neatsakė 15%

Kaip paaikškėjo iš apklausos, palankiau euro įvedimą vertina vyrai, aukštąjį išsilavinimą turintys respondentai, jaunimas ir didžiausias pajamas gaunantys apklaustieji. Nepalankiausiai euro įvedimą vertina moterys, pensininkai, rusų ir lenkų tautybių piliečiai, taip pat mažas pajamas gaunantys respondentai. („Veidas“, sutrumpinta)

Dailės ir poezijos albumas

Isolda Poželaitė-Davis AM

Autorė ir dailininkė: Sofija Kanaverskytė. Redaktorė: Eglė Zalatoritė. Dizainerė: Agnė Kanaverskytė. UAB "Eglės" leidykla, Klaipėda 2005. Kaina: nepažymėta

Kaip malonu buvo gauti šį puikiai išleista, skoningai apipavidalintą taikomojo meno ir poezijos albumą, kuriame autorė save pristato įvade ir savo kūrybinės veiklos apžvalgą knygos gale. Albume puslapiu nepažymėti, nėra jame ir turinio, rodyklės. Betgi, skaitytojas jų nepasigenda. Anaipol, ši meniškos sielos žodžių ir vaizdų išpažintis žavi savitų formų darna.

Pirmiausiai krenta į akis kietų viršelių prislopintų spalvų motyvai, de luxe pusiau matinis popierius, batikos vaizdas ant vieno puslapio ir vaizdo išpjova ant jam priešingo puslapio ant kurio dažnai, bet ne visada, "banguoja" eilėraštis. Domina ir eilėraščių "bangavimas," išlenktumas ir eilučių mažėjantis bei didėjantis šriftas, kurio paryškimas juodesniu niuansu, atkreipia skaitovo dėmesį į autorei svarbią mintį. Pati autorė apibūdina leidinį šiais žodžiais: "Į šią knygą sudėti tik dekoratyviniai darbai. Tai mano improvizacijos, sukurtos naudojant vaško taškymą, jo laistymą ar tikslų margučių dažymo potėpį. O batikos technikos panaudojimas ant popieriaus yra mano technologinis atradimas. Jis praplečia batikos išraiškos priemonių galimybes, padeda atskleisti įdomesnius minties niuansus. Savo darbais neilustruojau eilėraščių, tik gretinu vizualią mintį prie žodžio."

Kanaverskytės trisdešimt penki eilėraščiai yra gyvenimo momentų išpažintis,

prisiminimų pluoštas, meilės raiška savajai kalbai ir prisiglaudimas prie esybės šaknų. Rasime, taip pat, savitų aforizmų kylančių iš laiko slinkties ir noro įsiliesti į visatą. Kiekvienas eilėraštis siejasi su jos asmenybe, todėl neatsitiktinai autorė pasirinko leidiniui pavadinimą "Asmeniškai".

Kanaverskytė kuria batikas 65 x 85 cm ir didesnių matmenų ant šilko, medvilnės ir popieriaus. Naudoja daugiausiai anilino, bet ir aliejaus drauge su anilino dažus. Tiksliai viena batika "Paukštis" išsiskiria iš jų – ji tapyta mišriąja technika. Kai kurių batikų motyvai yra švelnių spalvų abstraktai, kiti dekoratyviniai – jų fone ryškėja lietuviško folkloro karpinių paukščiai, žuvys, rožės apleistame sode. O kituose darbuose figūros ir augalai užima pirmą vietą, pav. "Angelas" (moters atvaizdas lyg ir Šimonio moterų pozų užuomina), "Kaukė" veido en face ir iš profilio motyvas suponuojantis egip-

Eilėraštis ant batikos.

tiečių sarkofago kaukes ir batikų "Vėjas I II" aptakių formų augalai. O batikos "Atspindys" darnūs kranto kontūrų atspindžiai vandenyje ir "Bangos" bei "Versmės I II" žavi potėpių subtilumu ir purlų grožiu. Betgi, kiekvienas iš dailininkės paveikslų pavergia žiūrovą savo prislopintu arba ryškiai oranžinių bei aukso spalvų deriniais, kaip pav. "Saulės" ir "Pašventintasis". Tačiau tonų subtilumas stebinantis: gelsvi, žalsvi, rusvi, melsvi, šviesiai violetiniai, pilkšvi niuansai "broliuojasi" harmoningai tarpusavyje. Neretai dailininkė įkomponuoja į juos baltų karoliukų virtines ir pašviesina potėpia, kai kurias kūrinio vietas. Tokiu būdu ji atsiekia šviesos ir šešėlių žaismą bei perspektyvinės gilumos užuominas, kurie sugyvena paveikslą. O lietuviškumą primena būtent saulūčių, perskeltų saulūčių – kaip vėduoklėlių ir rūtų motyvai kaip mes esame įpratę juos matyti velykiniuose margučiuose.

Dailininkės Kanaverskytės estetiško grožio pojūtis ir jos nepaprasta kantrybė bei potėpių kruopštumas yra stebinantis. Tačiau, batikos kūryba yra tik vienas iš jos talentų. Ji pasižymėjo ir savo aplikacijų bei piešinių kūriniais. Dailininkė surengė dešimt personalinių parodų ir dalyvavo devyniose grupinėse parodose.

Nežiūrint šių pasiekimų, Kanaverskytė pagarsėjo kaip gabi, profesionali scenografė. Apie tai byloja jos scenografijų gausa. Klaipėdos dramos ir muzikiniui teatram sukūrė apie trisdešimt spektaklių: Vilniaus Jaunimo teatrui ir Panevėžio dramos teatrui po tris spektaklius ir Kauno lėlių teatrui vieną spektaklį. Be to, Vokietijoje, Elmshorn miesto teatrui yra sukūrusi tris spektaklius, būtent Petro Vaičiūno "Patriotai", Hermann Sudermann

Kaukė (batika, popierius, anilinas).

"Kiškių kailiukų pardavėjas" ir P. Fechter "Der Zauberer Gottes".

Neapleido ji ir mėgėjų teatrus. Jiems sukūrė keturiolika spektaklių ir Klaipėdos universiteto, Mokomajame teatre ji sukūrė "... daugiau kaip 20 scenografijos projektų studentų spektakliams 1975-2005 m." Tad nuo 1964 iki 2005 metų scenografė ir dailininkė Sofija Kanaverskytė sukūrė apie septyniasdešimt keturis spektaklius Lietuvoje ir užsienyje. Dalyvavo devyniolikoj meno ir taikomojo meno parodose. Be to ji yra dar ir šio vertingo poezijos ir dailės albumo autorė.

* Batika kilo iš Indonezijos, Javos salos. Nuo VII-VIII a. Batika išplito Tol. Rytuose, nuo VII a – Afrikoje ir Europoje. Lietuvoje batika pradėta taikyti nuo XX a. 7 dešimtųjų pradžios kuriant šiuolaikinius tekstilės pano (panneau – didelio formato vaizduojamosios arba taikomosios dailės kūrinys)

DP 60 metų jubiliejus

Viktoras Baltutis

Tęsinys iš MP nr. 45

Lietuvių stovyklai Seedorfe vadovavo dar Doerverdeno stovykloje rinktas

komitetas: pirm. Br. Plokštys, Alfonsas Samušis, Jonas Kazlauskas, Vyt. Luima ir Kostas Povilaitis. Ruošiant barakus apgyvendinimui, pasirūpinta patalpomis gimnazijai, pradžios mokyklai, vaikų darželiui ir bažnyčiai. Viduryje stovyklos stovėjo didžiulis mūrinis, be langų pastatas, buvęs sandėlis ar naudotas kitiems reikams, paskirtas visoms visų trijų tautybių renginiams, ir sporto salė. Šalia salės – didžiulė aikštė išdegtomis anglimis dengta. Bažnyčios barakas ant stogo turėjo lietuvišką kryžių, kuris vakare ir naktį buvo apšviestas. Bažnyčios klebonas kun. J. Čeponis, jo padėjėjas kun. J. Vilkaitis, gimnazijos kapelionas kun. Juozas Adomavičius. Sudarytas ir bažnyčios komitetas.

Gimnazija atkelta iš Doerverdeno su jos steigėju ir direktoriumi Jonu Vedegiu. Gimnazijoje mokytojavo 22 mokytojai, mokėsi 158 mokiniai. Pradžios mokyklai vadovavo Juozas Ivoška. Be to, veikė mokytojų kursai, vadovaujami kalbininko Petro Būtėno, vaikų darželis ir žemės ūkio, virimo ir kepimo, elektrotechnikų, vairuotojų, batsiuvų, stalių ir kt. kursai. Tarp dėstytojų kursuose ir mokyklose buvo gana žinomų asmenybių: generolas Teodoras Daukantas, architektas - inžinierius Karolis Reisonas, pulkininkai Petras Kutka, Kazys Labutis, rašytojas Jurgis Jankus, kalbininkas Petras Būtėnas ir kt. Veikė ir kirpykla, kuri dirbo kiekvieną dieną. Įvairius kursus lankė buvę Lietuvos

tarnautojai: mokytojai, karininkai, teisininkai ir kiti aukštuosius mokslus baigę, žinodami, kad emigravę į kitus kraštus, nemokėdami pakankamai svetimos kalbos, savo profesijoje negalės dirbti. Kursus lankė ir asmenys, kurie neturėjo jokio amato. Baigę gavo pažymėjimus anglų ir vokiečių kalba. Dėka šių kursų, ne vienas atvykęs į Australiją arba kitas šalis, dirbo elektriku, staliumi, auto mechaniku ar vairuotoju.

Be mokyklų veikė ir organizacijos – skautai ir ateitininkai. Ypač stipriai reikėsi skautai – suorganizuoti skiltininkų kursai, vasaros stovyklos, laužai. Kiekvieną vakarą skautai nuleisdavo viduryje stovyklos esančioje pakilioje aikštelėje Lietuvos tautinę vėliavą, sugiedodami "Marija, Marija" ir Lietuvos himną. Skautų organizacijai priklausė labai daug lietuvių jaunimo. Juos rėmė YMCA.

Bažnytinis gyvenimas irgi buvo judrus su Velykų, Kalėdų šventėmis, Dievo Kūno Šventės procesija, gegužinėmis pamaldomis, o kiekvieną vakarą zakristijonas gaudulingai skambindavo "Viešpaties angelą" prie bažnyčios pakabintu varpu.

Kultūrinis gyvenimas vyko pilnu tempu. Veikė choras, teatras, tautiniai šokiai, leidžiamas dvisavaitinis rotatoriumi spausdinamas laikraštėlis "Aktualiosios Informacijos", redaktorius Jonas Pilipavičius. Vėliau – net žurnalas "Aušros belaukiant", redaktorius Albinas Pocius, ir humoristinis leidinys "Kirvarpa", redaktorius Vladas Dumčius. Veikė choras "Aušrinė" su 78 choristais. Jam vadovavo Mykolas Liuberskis. Choras su koncertais lankė anglų karių igulas ir kitas DP stovyklas. Teatrui vadovavo Jonas Petkūnas, kuris pastatė keletą scenos veikalių: su gimnazijos mokiniais Kazio Binkio "Atžalyną" ir su stovyklos teatro mėgėjais – Jono Vedegio "Galindą" ir Tara-

Nuotraukoje – Seedorfo "Aušros" tuntas iškyloje, 1946 m. rugpjūčio 18 d. Jaunieji veidai sunkiai atpažįstami. Bet stovyklinis jaunimas – čia ir kitur – vėliau pasklidęs po pasaulį sudarė tą pagrindą, kuris, jau savo vaikais ir anūkais, virš 50 metų išlaikė gvą lietuvišką dvasią.

sovo "Rūtų šalies pasaką". Teatro mėgėjų būrelyje buvo net 30 asmenų. Tautiniams šokiams pradžioje vadovavo D. Liuberskytė, vėliau – Stasė Čilvinaitė. Dauguma tautinių šokių šokėjų buvo gimnazijos mokiniai.

Visų stovyklose susirinkusių lietuvių didžiausias noras ir viltis buvo grįžti kuo greičiau į savo gimtinę, todėl ir dainos buvo liūdnos ir nostalgijos.

Gana stipriai reikėsi sportininkai. Stovykloje buvo dar Lietuvoje pasižymėjusių sportininkų, kurie ėmėsi iniciatyvos suburti juos į organizuotus vienetus. Mėgiamiausios šakos – krepšinis ir futbolas. Šių sporto šakų rungtynių susirinkdavo pasižiūrėti beveik visa stovykla, ypač kai buvo žaidžiama prieš latvius. Rungtynių žiūrovai buvo labai karšti ir ne kartą viskas baigdavosi muštynėmis. Kartą pasiūlytas anglų kariškių komandą žaisti futbolą, neturėdami kuo sužymėti aikštės linijų, panaudojo pieno miltelius. Anglai sužinoję grasino nutraukti maisto tiekimą stovyklai, bet viskas baigėsi laimingai, kai mūsų komanda tyčia pralaimėjo, o anglai, džiaugdamiesi pergale, užmiršo savo grasinimą. Į stovyklą atvyko ir kitų lietuvių stovyklų sportininkai. Vyko įvairūs tur-

Straipsnio autorius Viktoras Baltutis (dešinėje) ir sydnėjiešis Vytautas Doniela stovyklinio gyvenimo metais.

nyrai ne tik krepšinio ar futbolo, bet ir šachmatų, stalo teniso ir kt.

Stovykloje tvarką palaikė lietuvių rajone 22 lietuviai policininkai. Jiems pradžioje vadovavo buvęs Lietuvos policijos valdininkas, vėliau majoras Vladas Petkūnas. Sudaryta ir gaisro apsaugos komanda iš 12 asmenų su rankine vandens pompa.

Tęsinys kitame MP nr.

Melbourn "Džiugo" tuntas veikia

Nuotraukoje – dalis Melbourne skautų išvykos į Mt. Buller metu.

Mes, Melbourne skautai ir skautės, gyvuojam ir veikiam.

Birželio mėnesį 25 "Džiugo" tunto skautai ir skautės susirinko penktadienio vakarą su miegmaišiais ir miegojo Klube (sleepover). Visą vakarą žaidė, valgė, žiūrėjo video.

Šeštadienio rytą, prityrę skautai ir skautės išsklavo su kliūtīm po Melbourne miesto centrą. Likusieji aplankė Science (Mokslo) muziejų.

Rugsėjo 18 dienos ankstų rytą Melbourne Lietuvių Namuose susirinko 34 skautai bei skautės ir su vadovais išvyko autobusu į Mt. Buller sniego pamatyti. Tris valandas keliavę, privažiavo sniegą, spėjo ir rankas sušalti. Visi nuėjo į Neringos

būstinę. Pavalgę jaunesni jau galėjo važinėti rogutėmis, lipdyti sniego senį, o devyni skautai ėjo slidinėti. Diena labai graži, daug sniego. Vėlyvą vakarą pavargę skautai grįžo į namus.

Dėkojam Neringos vadovams, kad leido skautams apsisotiti jų būstinėje, kur visi galėjo pasišildyti ir pavalgyti. Skautai yra labai dėkingi.

Gruodžio 3 dieną įvyks "Džiugo" tunto metinė iškyla. Renkamės 2 val po pietų, Yarra Bend Park Fairfield.

2006 metų sausio 7 - 14 dienomis "Džiugo" tunto stovykla įvyks Britannia Park - Yarra Junction. Laukiame visų. Vėliau pateiksime platesnę informaciją.

"Džiugo" tunto štabas

Lietuvos kulinarinis paveldas

Paskutinė antrojo Lietuvos karaliaus Vaišvilko puota

A.Vincentas Sakas

Nepriklausomas mitybos ir kulinarijos ekspertas

Šiandien niekas tiksliai nežino kaip jį vadinti: antruoju Lietuvos karaliumi, Didžiuoju Lietuvos ir Rusijos kunigaikščiu, Naugarduko didžiuoju kunigaikščiu, vienuolyno archimandritu ar šventuoju stačiatikių kankiniu...

Ipatjevo metraštis, rusų istorikas Boris Dmitrijevič Grekov, Andrej Savostjanov knygoje „Į sveikatą! Paprasta, skanu, naudinga!“ jį aukštino ir gyrė, nes ir Lietuvos, ir Rusijos istorijoje jis išliko ne tik kaip progresyvus valdytojas bet ir kaip didysis Rusijos vienuolynų gyvenenos ir buities reformatorius, pakeitęs tiek vienuolių, tiek ir pasaulietinės architektūros, statybos dalykus bei rusų tautos mitybos būdus ir įpročius. Ir kas galėjo pagalvoti, kad šis monarchas taps puikiausiu kulinaru ir dar daugiau – Senosios Rusijos vienuolynų valgių kūrėju, padariusiu perversmą net visoje rusų mityboje.

Vaišelga (rus. – Voišlg) kilo iš seniausios Lietuvos kunigaikščių giminės. Jo tėvas Lietuvos karalius Mindaugas nuo ankstyvos jaunystės savo sūnų auklėjo pagal griežtus pagoniškus prabočių papročius: kai tik kūdikiui sukako dešimt metų, jį išsiuntė į nepraieinamus miškus su auklėtoju vaivada. Mindaugas savo sūnui auklėtoju pasirinko Stanislavą Gastoldą – narsų karį, kuris kartu su savo karaliumi buvo iškovojęs daug pergalių ir Didžiajai Lietuvai užkariavęs ne vieną kunigaikštystę.

Karaliaus sūnus, kėsdamas visus nepriteklus, sunkumus ir gamtos stichijas,

turėjo prabūti ir išgyventi penkerius metus miške.

Mokymai prasidėjo tuo, kad pradžioje jam vienas iš medžių sausulių reikėjo pasidaryti ne kokią nors palapinę ar žeminę, o susiręsti rąstinį gyvenamą namelį, po to Vaišelga turėjo įsisavinti medžioklės mokslus, maisto atsargų kaupimo ir paruošimo bei maisto, valgių gamybos būdus pagal protėvių papročius, taip pat išmokti ir karinio mokslo menų. Vaišelga žinojo, kad jei bus aplaidus, neišgalės ištvirti išbandymų sunkumų, tėvas su juo pasiels pagal to meto galiojusius papročius. Jei jaunas kunigaikštis neišlaikydavo išbandymų ir prašydavosi namo, jo noras būdavo įvykdomas, tačiau pirmenybė paveldėti valdžią pereidavo jaunesniam broliui, kuris taip pat su vaivada auklėtoju būdavo išsiunčiamas į mišką sunkiesiems išbandymams ir mokslams.

Vaišelga ištvėrė ir praėjo visą išyvenimo mokyklą iki galo, dar daugiau, – be medžioklės ir įvairių ginklų valdymo įgūdžių, jis įsidėjo galvon mokytojo pasakojimus apie įstabias lietuvių kulinarijos meno žinias. Greitai jaunas auklėtinis lengvai rungdavosi su savo auklėtoju maisto gamyboje ir dažnai nugalėdavo mokėjime paruošti žvėrieną, laukinę paukštinę ir žuvis šaltojo ir karštojo rūkymo būdais, mokėjimu rinkti ir pasiruošti maisto atsargas iš grybų, uogų, valgomųjų ir prieskoninių žolių, pasigaminti ne tik valgius, bet ir gėrimus: gaivas, giras, sotes ir midų.

Vyriškai išlaikęs sunkius išbandymus Vaišelga, vos sulaukęs pilnametystės, jau dalyvavo karo žygiuose. Karaliaus Mindaugo pasiūstas į kaimyninę Naugarduko

Sportas

Lietuviams – pasaulio bronzos medaliai

Kauno "Sūkurio" klubo atstovai Arūnas Bižokas ir Edita Daniūtė (žiūr. nuotr. dešinėje) trečią kartą per savo karjerą iškovojo pasaulio klasikinių sportinių šokių čempionato bronzos medalius.

Praėjusių metų planetos vicečempionai, treniruojami Jūratės bei Česlovo Norvaišų, bronzą pelnė 2002 bei 2003 metais.

Šių metų pirmenybių Vokietijoje finale kauniečius aplenkė pasaulio čempionais vėl tapę italai Domenico Soale ir Gioia Cerasoli bei sidabrą iškovoję Vokietijos šokėjai – Saša ir Nataša Karabėjai.

Be minėtų porų, finale dar varžėsi šokėjai iš Italijos, Vokietijos bei Rusijos.

Kita čempionate Vokietijoje dalyvavusi "Sūkurio" pora – Donatas Vėželis ir Lina Chatkevičiūtė – pasiekė pusfinalį bei tarp 69 porų užėmė devintąją vietą.

kunigaikštystę su nedidele savo kariauna ją užkariavo. Nors kunigaikštis Romanas Danilovičius, bijodamas lietuvių kunigaikščio autoriteto, užleido jam savo sostą, Vaišelga kunigaikštį išginė iš Naugarduko. Ir čia Vaišelga nusprendė pralenkėti savo tėvą karalių Mindaugą žiaurumuose. Kiekvieną dieną jis „plaukiojo kraujuje“ nekaltų aukų – „jei kurią dieną nežudydavo, tai liūdėdavo“...

Vaišelga greitai būtų išnaikinęs visus Naugarduko ir jo apylinkių gyventojus, jei nebūtų atsitikęs neįtikėtinas įvykis. Vieną įprastą tironiško kraujo praliejimo dieną, liepos mėnesio karštyje dangus aptemo taip, kad nieko aplink nebuvo galima matyti. Po minutės iš dangaus pasipylė kumščio, net ir vaiko galvos dydžio ledų kruša. Daug žmonių ir galvijų buvo užmušta bei suluošinta. Visas derlius buvo sunaikintas. Kunigaikštis suspėjo pasislėpti nuo krušos, nors keletas krušos gabalų paliko kūne skausmingas mėlynės. Labiausiai Vaišelgą nustebino tai, kad dviejų pasmerktųjų, prištų prie stulpų nekliudė nė vienas ledų krušos gabalas. Jie stovėjo iki kelių leduose, bet patys krušos nebuvo net kliudyti.

Šis įvykis taip paveikė lietuvi, kad jis keletą dienų žmonių naikinimu savęs nebelinksmo, o paskui, nebeapsikentęs pasaulietinės valdžios, Poloninsko vienuolyne igumeno Georgijaus buvo pašventintas į vienuolius. Vėliau vieno atsiskyrėlio šventojo senolio palaimintas išvyko į Atėnus, nes būtent Atėnuose, o ne Jeruzalėje pagal stačiatikių tikybą buvo Šventasis kalnas, tačiau "tada maištas tose vietose buvo". Vaišelga tai suprato kaip dar vieną ženklą iš aukščiau: atsieit į šventas vietas "nuodėmės neleidžia", todėl nusizėminęs sugrįžo ir 1263 metais ant Nemuno kranto prie Naugarduko pastatė vienuolyną ir pradėjo gyventi tarnaudamas Dievui. Turbūt todėl jį amžininkai vadino „vilku avinėlio kailyje“

Vaišelgai gyvenant vienuolyne labai pravertė vaivados Stanislovo Gastoldo mokykla. Lietuviai tapus vienuolyno archimandritu, jis įvedė savo naują tvarką, kad visi kiti vienuolynai privalėjo nebe gyventi iš išmaldų, o patys ruošti maisto atsargas ir gamintis valgius. Nuo tada ir visuose Rusijos vienuolynuose buvo privalu mokėti patiems auginti daržoves, vaisius ir uogas, ruošti maisto ir gėrimų atsargas bei patiems gamintis valgi, taip pat šaltai ir karštai rūkyti mėsą, žvėrieną, paukštinę ir žuvį. Vaišelga taip pat sukūrė naujus, originalius patiekalus ir valgius. Ši Vaišgelgos sukurta virtuvė, vėliau pačių rusų buvo pavadinta vienuoliška virtuve, nes ji skyrėsi nuo rusų tautos

iprastos virtuvės, pasižymėjo iki tol nežinomais valgių receptais ir kulinariniais gamybos būdais.

Vaišgelgos kulinariniai gabumai ypač pasireiškėdavo per Naugarduko vienuolyne keliamas puotas, į kurias mielai vykdavo ir stačiatikiai, ir pagonys, lankydavosi ir ką tik naujai pasikrikštiję katalikai. Įdomu būtų išsiaiškinti iš kur kilo žodžiai „vaišės“ ir „Vaišelga“...

Iki Vaišgelgos mūrinius vienuolynus kūrė, statė ir juose gyveno daugiausia pabėgėliai iš Bizantijos, bet jokių būdu ne rusai, nes rusai pagal stačiatikiškos tikybos kanonus galėjo kurtis tik prie vienuolynų sienų. Iki mūsų dienų išlikusių mūrinių (akmeninių) cerkvių pastatų architektūra, išplanavimas, erdvių kompozicija bei svogūniniai kupolai būtent ir įrodo jų rytietišką (bizantišką) prigimtį. Tą galime regėti net ir Palangos cerkvėje, nors Palangoje niekada jokie rusų stačiatikiai negyveno (gal tik keli sovietmečio rusai komunistai), tačiau Maskvos archijerėjui įsakius statyti stačiatikių avanpostą šventoje lietuviams pagonims žemėje, nepriklausomos Lietuvos valdininkai nuolankiai pakluso. Kažin ką tuomet veikė Lietuvos katalikų vadovai, kokias godas go- dojo lietuviai pagonys?...

Anuomet rusų medinių pastatų vienuolynai būdavo statomi rusiškai, t.y. viename pastate būdavo cerkvė, o kitame pastate vienoje ir toje pačioje patalpoje pagal esamus rusų gyvenenos papročius būdavo miegama, gaminamas maistas, valgoma bei laikomi galvijai. Vienuoliai – šventieji senoliai apsigyvendavo šalia vienuolynų išraustose žemėse arba palapinėse, kentėdami įvairius nepriteklus bei tuo pelnydami šventųjų kankinių vardą.

Vaišelga savo pastatytą medinį vienuolyną išskirstė į atskirus trobesius, o juos dar į atskiras patalpas. Taip Rusijoje atsirado vienuolyno igumeno reprezentacinės patalpos, vienuolyno igumeno svetainė, kur būdavo keliamos vaišės garbingiems svečiams, vienuolių gyvenamosios patalpos su celėmis, svetainė, kur būdavo valgoma, virtuve, kur būdavo gaminamas maistas, kamaros ir rūšiai, kur būdavo saugomos maisto atsargos. Vaišelga taip pat buvo pasistatydinęs ir pirtį, tačiau kituose Rusijos vienuolynuose jos nebuvo statomos, nes rusų tarpe buvo gajus ir dar ilgai, net iki Petro I-jo, išsilaikę paprotys nesiprausti.

Šlovė apie vienuolynų giras, gaivas, sotes (šių gėrimų šiandien jau nebežino maisto gamybos technologai, nors dar XIX a. sotes buvo gaminamos visoje Lietuvoje), midus plačiai pasklido už vienuolynų sienų.

Tęsinys kitame MP Nr.

Special Offer

24 Lithuanian language lessons now available on CD!

Fun and easy to learn, audio and visual 24 Lithuanian language lessons, SLIC's very popular online lessons for English speaking beginners of all ages are being offered now on CD!

Surprise family and friends and learn Lithuanian on your home computer at your own pace. These excellent 24 Lithuanian language lessons by Dr. Liuda Apinytė - Popenhagen, produced by the SLIC team with NSW Government and ALF support, have been praised around the world for "click and press" easy learning.

A suitable gift for the whole family, useful gift for friends overseas or in Australia. Priced only at \$25 per CD! That's 24 Lithuanian language lessons for just over \$1 each! Fantastic bargain!

To place your order for the 24 LLL CD, please phone, e-mail or write to Ramona Ratas Ph.: (02) 4333 6241 or Mobile: 0412062753.

E-mail: info@slc.org.au or LLLinfo@slc.org.au

Post to: Australian Lithuanian Community - Sydney Inc - SLIC, P.O. Box 374, Epping NSW 1710, Australia

Orders will be posted out on receipt of a \$25 Cheque or Money Order for each 24 LLL CD, made out to: ALC - Sydney Inc - SLIC. Please include your own address. Expected time of delivery for orders placed now, will be early December, 2005.

(Larger orders of 10+ placed by all Australian Lithuanian Community organisations carry a special offer discount of 20% rebate to the organisation.)

The Bonegilla Migrant experience Celebrate - "The Beginning Place"

The former Bonegilla Centre was Australia's first, largest, and longest running camp and the first Australian home to more than 320,000 migrants from 30 countries.

So please join us for the Grand Opening of the new interpretation centre at Block 19, the former Bonegilla Migrant Reception and Training Centre on the shores of Lake Hume, Wodonga on the weekend of December 3 - 4, 2005.

"The Beginning Place" will be officially opened on Sunday at 11 am.

For further information on event please phone Christine Thorpe on (02) 6023 2327.

For information on travel, accommodation, packages, and free regional information packs please phone Ros Quigley on 1300 796 222.

Saturday, December 3rd

* The Bonegilla Collection at Albury Regional Museum

* Where the Waters Meet exhibition

* From The Steps of Bonegilla exhibition, etc.

Sunday, December 4th

* 9.30 am - Walk a Mile in their Shoes - a re-enactment of walk from the railway siding to Block 19

* 11.00 am - Official opening

* Visit "The Beginning Place" - immerse yourself in history

* Delightful wardrobe puppet shows

* Rites of Passage - a re-enactment of events that once occurred at the site, such as weddings and mail-call

* Reunion Lunch and Guided Tours

* Bonegilla Stories - a "show and tell" session to share your special item and story which reflects your early experience

* A chance to record your own personal history

* Various ethnic performances on community stage

* A special - place graffiti wall for making comment.

IV "LIETUVIŲ BALSO" KONKURSAS

Skelbiamas Lietuvos valstybės 15 metų nepriklausomybės atkūrimo sukakties proga

Dr. JONO ADOMAVIČIAUS

finansuojamas literatūrinis prozos konkursas.

Skiriamos trys premijos:

I-oji - 5,000 dol., II-oji - 3,000 dol., III-oji - 2,000 dol.

Tema kūrėjams:

BRANGINKIME LIETUVIŲ TAUTOS DVASINES VERTYBES

Mes didžiujamės tūkstančių metų istorija ir šimtmečiais kurta tautine kultūra.

Laikas: Paskutinė kūrinio išsiuntimo data oro paštu 2005 m. gruodžio 31 diena. Prašome nelaukti gruodžio mėnesio ir kūrinius siųsti anksčiau.

Kūrinius siųsti: "LIETUVIŲ BALSAS", KONKURSAS

2624 West 71st Street,
Chicago, IL 60629-3004, USA

Teksto paruošimas: Konkursui siunčiamas kūrinys turi būti ne mažiau 200 puslapių, parašytas spausdinimo mašinėle arba kompiuteriu, pasirašytas slapyvardžiu. Slapyvardis turi būti užrašytas ant atskiros užklijuoto vokelio, į kurį reikia įdėti savo kortelę su vardu, pavarde, adresu, telefono ir fakso numeriu. Tik laimėjusio rašytojo vokal bus atidarytas. Nepremijuoti kūriniai negražinami.

Vertinimo komisija: Alfredas Gusčius, Anatolijus Kairys, Bronius Raguotis, Stasė Petersonienė, Vytautas Volertas.

Premijų įteikimas: Lietuvių literatūros šventėje, Čikagoje, JAV.

PATAISYMAS: "M.P." nr. 44, psl. 5, viršuje po nuotrauka užrašas turėjo būti: "Poetė Lidija Šimkutė ir režisierius bei aktorius Gediminas Sederavičius Vilniuje."

Brisbane Sports Centre

26TH - 31ST DECEMBER 2005

First Sporto Svente to be held in Brisbane over the 55 Year History of the Australian-Lithuanian Games

Register at Lithuanian Home from noon on the 26/12/2005 located at 49 Gladstone Rd, Highgate Hill, 4101

and what better place to have it...

KALĖDŲ EGLUTĖ

Lietuvių Klubo narių vaikams (iki 12 metų)

Eglutė ruošiamą

sekmadienį, gruodžio 11 dieną, 2.00 - 5.00 val. p. p.

Lana Stasis - Venckienės patalpose
D250 - The Ultimate Party Venue
250 Victoria Road, Gladesville
(Kampas Hepburn Avenue) Tel.: 9816 1286

Lana praves įdomią programą vaikams

Žaidimai ir šokiai

Kalėdų Senelis

Dovanos

Vaišės vaikams

Vaikus prašome užregistruoti iki gruodžio 1 dienos.

Skambinti Bettinai Kapočius tel.: 9743 4810.

Registracijos kaina šeimai - \$5.

Pranešimas Geelongo ir apylinkės lietuviams

Pagal paskutinį Geelongo Apylinkės Valdybos posėdžio sprendimą, numatyta Šeimos Diena - Family Day sekmadienį, gruodžio 4 dieną, **nebus** rengiama, nes šią dieną vyksta Melbourne metinis Dainos Sambūrio koncertas. Kadangi buvo nemažas skaičius pageidaujančių dalyvauti šiame koncerte, Apylinkės Valdyba nusprendė suruošti Šeimos Dieną sekančių metų pradžioje.

"Židinio" vadovybė yra užsakiusi autobusiuką. Norinčius vykti autobusiuku, prašome kreiptis pas tėvūną s. Liudą Bungardą. Kelionės kaina į Melbourne ir atgal - \$7 asmeniui.

Geelongo Apylinkės Valdyba

Mirus

A+A Onai Barzdienei,

nuoširdi ir gili užuojauta dukterims Jūratei, Nijolei, sūnui Arvydui ir jų šeimoms.

Irena ir Algis Dudaičiai

A+A Onai Barzdienei

mirus po ilgos ligos, nuoširdžią užuojautą reiškiu dukrai Jūratei Ivinskienei, jos šeimai ir artimiesiems. Taip pat gilią užuojautą reiškiu dukrai, Nijolei, atvykusiai iš Čikagos, ir sūnui Arvydui Sydnejuje.

Valentina Barkus, Laima ir Rita

Mirus

A+A Onai Barzdienei,

nuoširdžiai užjaučiame liūdinčias dukras Nijolę ir Jūrą, sūnų Arvydą, jų šeimas ir artimuosius. Prisiminimai liks mūsų atmintyje.

Birutė, Pajauta, Laimutė ir Rūta Andrėkutės

Hobarto apylinkės lietuviams

Pranešame, kad Kariuomenės Šventės minėjimas ir naujos Valdybos rinkimai įvyks **sekmadienį, lapkričio 27 dieną, 3 val. p.p. B. Šikšniaus namuose, 43 Easton Ave, West Moonah. Tel. (03) 6272 4628.**

Primename, kad tik susimokėjęs nario mokestį (\$5) asmuo galės balsuoti ar būti renkamas į naują Valdybą.

Po minėjimo ir rinkimų kava prie suneštinio maisto.

Lauksime gausaus dalyvavimo.

ALB Hobarto Apylinkės Valdyba

Sydnejaus "Talka" persikelia

"Talka" dar dirbs senose patalpose, Lietuvių Klube, **sekmadienį, lapkričio 27 dieną, nuo 12.30 val. iki 3 val. po pietų.**

Nuo šeštadienio, 2005 m. **gruodžio 3 dienos**, "Talka" dirbs laikinose patalpose: **Suite 16, 1st floor, 17 Kitchener Parade, Bankstown 2200, Ph/Fax 9796 8662.**

Laikinose patalpose "Talka" dirbs kiekvieną **šeštadienį (ne sekmadieniais)**, nuo 10 val. ryto iki 1 val. po pietų.

"Talkos" Sydnejaus skyriaus vadovė **Elė Šatkauskas**

Prieškalėdinis turgelis

Gruodžio 11 dieną, po šv. Mišių Melbourne Lietuvių Namų Jubiliejinėje salėje vyks prieškalėdinis turgelis. Mūsų bendruomenėje yra daug gabių žmonių, kurie sugeba ir iškepti, ir gražių dalykų sukurti. Savo gaminius jie parduos turgelyje. Bus pardavinėjami šakočiai, naminiai pyragėliai, prėskučiai (šližikai), lašinėčiai, įdomios kalėdinės kortelės ir smulkios dovanėlės.

Nepraleiskit progos apsirūpinti Kalėdoms savo ir savo draugų džiaugsmui.

Jei kas norėtų dalyvauti turgelyje, prašom pranešti:

Lilijai Kozlovskienei tel.: 9848-8792 arba

Alenai Karazijienei tel.: 9338-2172.

Entuziastės

"Mūsų Pastogė": Skelbimai, užuojautos ir pan. priimami ne vėliau pirmadienio 10 val. ryto.

(Po pietų laikraštis perduodamas spaustuvei)

Deadline for ads – Monday 10 a.m.

Prašom atsiliepti: Iš JAV atkeliavo siuntinėlis (siunčia p. S. Lapinskienė) **Eglei Rudzinskaitei.** Skambinti Jurgiui Janavičiui (Sydneyje), tel.: (02) 9939 2180.

Kviečiame visus apsilankyti į
Melbourn "Dainos Sambūrio" 56-tą metinį koncertą

"Kur daina, ten ir šypsena",

kuris įvyks Lietuvių Namuose **sekmadienį, gruodžio 4 dieną, 1.30 val. po pietų.** Įėjimas – \$15.00

Po koncerto vaišinsim visus užkandžiais, pyragais bei kava.

Laukiame visų!

Melbourn "Dainos Sambūrio" Valdyba

Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungos narių Metinis Susirinkimas

įvyks šių metų **lapkričio 27 dieną, sekmadienį, 2 val. po pietų** Sydnejaus Lietuvių Klube, 16-18 East Terrace, Bankstown.

Dienotvarkė:

1. Praėjusio metinio susirinkimo protokolo tvirtinimas.
 2. Metų, pasibaigusį 2005 birželio 30 d., apyskaitos, direktorių ir revizoriaus pranešimų tvirtinimas.
 3. Kiti reikalai, kuriuos pagal Spaudos Sąjungos įstatus galima iškelti susirinkime.
- Susirinkimo nariai, kurie turi kitų narių įgaliojimus (proxies), turi juos įteikti Spaudos Sąjungos raštinei, 16-18 East Terrace, Bankstown, ne vėliau kaip **24 valandas prieš susirinkimo pradžią.**

Spaudos Sąjungos Valdybą sudaro pirmininkas Vytautas Patašius, vicepirmininkas Vytautas Doniela, sekretorius Kęstutis Protas bei nariai – Antanas Laukaitis, Anskis Reisgys ir Vytenis Šliogeris.

Pagal Sąjungos įstatus, du iš jų (V. Patašius ir V. Šliogeris) pasitraukia per šį susirinkimą, bet gali būti vėl perrenkami.

Iki nominacijų užsidarymo, gautos šios nominacijos į Spaudos Sąjungos Valdybą: Vytautas Patašius ir Vytenis Šliogeris.

Juos siūlė Vytautas Doniela, parėmė Kęstutis Protas.

Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjungos Valdyba

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWN, NSW 2200

Tel.: (02) 9708 1414

Fax.: (02) 9796 4962

E-mail: slc@lithuanianclub.org.au

www.lithuanianclub.org.au

KLUBAS UŽSIDARO

Sekmadienį, lapkričio 27 dieną, vakare, kai alaus bačkos bus tuščios.

Kviečiame narius ir svečius atvykti ir kartu praleisti paskutinį sekmadienį Sydnejaus Lietuvių Klube – East Terrace.

Veiks Darijos restoranas

KVIEČIAME IR LAUKIAME

Klubo raštinė, "Mūsų Pastogė" ir "Talka" pirmadienį, lapkričio 28 dieną, persikelia į laikinas patalpas Suite 16, 17 Kitchener Parade, Bankstown.

Visi telefonų numeriai, fax ir e-mail pasilieka tie patys.

Klubo narių ir jų svečių dėmesiui.

Pranešimas organizacijoms/sambūriams

Visų organizacijų, sambūrių ir kitokių vienetų atstovus Sydnejaus Apylinkės Valdyba kviečia į pasitarimą **šeštadienį, lapkričio 26 d., 2 val. p.p. Sydnejaus Lietuvių Klube** (dar nebus uždarytas).

Pasitarimo tikslas – sudaryti **RENGINIŲ KALENDORIŲ 2006 metams.**

Svarbu, kad atstovai turėtų bendrą savo numatytų renginių įvyzdį sekantiems metams. Drauge dirbdami išvengsime nereikalingų nesusipratimų. Negalint atvykti, prašom savo pageidavimus atsiųsti raštu Valdybos adresu: **69 Belmore Street, Fairfield East, NSW 2165.** Ženkime į naujuosius metus su šūkiu – Vienybėje galybė!

ALB Sydnejaus Apylinkės Valdyba

Naujuosius Lietuvos pašto kodus galima sužinoti atsidarius: **www.post.lt**

Pranešimas MP skaitytojams

Atkreipiame malonių skaitytojų dėmesį į tai, kad metų pabaiga jau ne už kalnų. Šiais metais dar išeis tik 3 **"Mūsų Pastogės" numeriai.**

Šventiniai sveikinimai bus paskelbti **paskutiniame** šių metų "Mūsų Pastogės" numeryje **gruodžio 14 dieną**, kad skaitytojai šventinį numerį spėtų gauti dar prieš Kalėdas. Primename, kad laikas siųsti juos jau dabar.

Iš patirties žinome, kad kai kurie skaitytojai sveikinimų pasiuntimą atidėlioja, todėl jų sveikinimai Redakciją pasiekia per vėlavimą.

Sveikinimo išspausdinimas kainuoja \$20.

Redakcija jų lauks iki gruodžio 10 dienos!

MP Redakcija

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.

Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: **P.O. Box 550, Bankstown, NSW 1885.**

Tel.: (02) 9790 2319, Faksas: (02) 9790 3233, E-mail: mpastoge@bigpond.com

Tinklapis: www.users.bigpond.com/mpastoge

Redaktorė Dalia Doniela

Redakcinė Kolegija: Antanas Laukaitis, Kęstutis Protas, Vytenis Šliogeris
Redakcija rašinius tašo ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negražinami ir nesaugomi. Spausdinamuose rašiniuose reiškiamą nuomonę nebūtinai sutampa su redakcijos ir leidėjų nuomone.

Prenumerata metams \$65.

Užsienyje oro paštu - \$140.00. N.Zelandijoje oro paštu \$115.00.

Organizacijų informaciniai skelbimai – neapmokami.

Apmokamų skelbimų kaina: \$6.60 (įskaitant GST) už 1 cm per dvi skiltis.

Lietuviškos organizacijos 15% nuolaida. Kartojant, 50% nuolaida.

Šventiniai sveikinimai – \$20, užuojautos ir maži vienkartiniai skelbimai – \$25.

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.